

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЛЕДНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 4.

НА ПЕТИНУ, У ПОНЕДЕЉНИК 27. ЈАНУАРА (8. ВЕЛЯЧЕ) 1875.

ГОДИНА III. (v.)

ГЛАС ЦРНОГОРЦА излази један пут недељом. Стјењ за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. в. 6; во год. 3; четврт год. в. 1. 50. к. 2; СРЕДЊУ год. в. 7; во г. в. 3. 50.; четврт в. 1. 75. к. За све друге земље год. в. 8. во год. в. 4; четврт год. в. 2. За остале земље се за ред 5 месеци. Предлоги и све наручбине ишчу се административно, а донос уредништву на Петњу.

ЦРНОГОРСКО-ТУРСКА РАЗМИРИЦА.

У размирици овој иступило је значајнији обрт, а без сумње ој тада су потекли последњи гласови, да је она сртно и мири начин ријешена.

У прошлом листу говорили смо о томе, како је Турска захтевала, да Црна Гора казни „оне Црногорце“, који су у подгоричким поколују побили неке изненаде, и да је то ставила за услов извршења пресуде на турске љубитеље. Првије свега корамо пријатети да ту нема Црногорца, који су побили изненаде, јер су исте побили неки Кучи из турске границе. Само један Црногорец убио је једнога Турчина и то у обрни. Што се овога једнога тиче влада се наша изјаснила, да ће предузети испит и време крајеви, казнити га. Но то на страну. Влада је одје захтјев Турске, да црногорска комисија дође на турско јакаште, захтјев, који се никако не може сложити са независношћу Црне Горе. За то га је Црна Гора мајдунчије одбила. На посредовање и живо настављавање трију велесила, које су непрестано заступале праведну ствар Црне Горе, Турска изјави сијема, да одустаје од тога захтјева и неке официозне повине, како смо видели, поздравили су у томе усје својим архидиконом и прогласили размирицу безопасном и скоро ријешеном. Али одмах за тијек изненаде Турска с новијим предлогом, напре да се црногорско-турска комисија састане у Пилерима (у Црној Гори) па сприма ту исхаг, да пређе у Слуј (град турски), да тако испитује турске сједеoke.

Овај нови предлог значи исто што и стари захтјев. Црна Гора дакле морала га је одбити и одбила га је. Ово је, у колико је поизглед, разните ове ствари.

Та околност довела је ову размирицу у најзапетије стање. И због тога искочили су сигурно они рат навјештајући гласови, који су онеко сјајно били потресли највише политичке и трговачке кругове. Може се мислiti како је у дипло-

матија морала забашена остати овијем дипломатском „блестателни порт“, јер судећи по организму аустријске владе, који су говорили, да је дипломација успјела. Турску склонити ка попустљивост, а пошто је склонок изјесно, да Црна Гора неће никада се склонити, да приставе на онакву захтјев, држимо, да је и дипломацији морало исти изненада доћи.

Из свега овога види се, да се Турска изјавија и да ће се на стотину начина изјавити, тек да задржи извршење пресуде, пошто зна, да из тога мора сљедити уређење одношивајуће Турске преко Црне Горе, јер даниши није могућно ишти подржавати, види се, да се овако дипломатичким путем не може доћи на крај размирици.

За то је влада кнеза Николе учинила одлучни корак. Тринаест велесила, које су се живо изузимали за првницу Црне Горе и све јој своје симпатије указивали — захвалила је на томе изјавивши им, да склара и даље посредовање њиховој суштинијем, а са самим Турском прекинула је сваки даљи преговор остављајући јој са сјенијем на волју извршења пресуде.

Још је наша влада одредила једну комисију која је одпочела да испитује окрњенога Црногорца и нужне сједоме због убиства споменутога изненаде и то, по својим пријаци, за то, да Турска ће добити изговора у томе, да је ствар остало неизвиђена.

Его у томе кораку наша влада илазимо је обрт у који је ова размирица сада ступила и који смо у почетку споменули. Из стања, које је непрестано грозило и духовно једнако напречнуте државе, она је сада прешла у друго, по све асно и чисто. Пошто је престала дипломатска интервенција и пошто су прекинути сваки даљи преговори Црне Горе са Турском, размирица ова постаје и остава — отворено питање.

А кад ће се то питање ријешити? На сва-

ки начин, да ћи вијесно у стању на то вијесно одговорити, или у потпуној ујверену државу, да су само двије могућности: Или ће Турска, под силом моралнога притиска, који јој је Црна Гора овијек поступком изазвала, похитати да изјави заочије, да одговори својој дужности, своме закону, и тијем отвори пут даљем жиријем преговорима, или ће га напошљедку сала морати ријешити прелазећи преко објекта.

У највећој бури довела је Црна Гора ову размирицу у луку, у којој безбједно може чекати најугодније пријеме за излазак.

ВЕЛИКА ПАРОДИЈА СКУДИЋТИНА.

9. Јануар.

Г. војвода Машо Врчић, управитељ унутрашњих послова и грађевина изложио је у пространој беседи свој рад, од како су му ови послови појерени и све што је до сад урађено од г. 1868.

Као начелник унутрашње управе посменује је све, што је предузимао, да се чува и одржава сигурност колико подвигни црногорцијех, толико и странијех, који се находе или нађу у нашој земљи, сигурност њихове личности, њихова имања и роба. Ни развијак ни уважења не може истије дајије држави имати без тога, а Црној Гори у толико је потребније то, што јој вља да одржи и подлаге лијене глас своје слободе и да побије сваки рђави о себи. Пропоручујући народнијем главарима да нај тијесно непрестано бдју, са разложију споминује, да дашас у Црној Гори узоран ред владе. Убијајте се више невољавајући, дувештина је тај рије искорјења, сиртина „казна“ није већ од толико година употребљена.

Између осталога спомињемо, да је Н. С. кнез одобрљи и наредио, да се неке руде избеситију, стручији људи и све што треба за то, избаве.

Од грађевинских послова спомиње своје стваре о сјевије државијем грађевинама, о војствима и путовима, одржавају постојећима и грађеву послих, за трошни и унапређење во-

Вјерујек војводо, то је сила сада,
Ал је за то сила јербо силани влада.
Та нас је, ти видиш, колико жупана!
Колико војвода, кнезова и бана!
Колико деспота, колико кесара
Али сви једнога служе господара.
Шта ће после бити, шта не да с' учини,
Кад нестане овог, што се зове силани.
Зар ове војводе да Урош ће следи,
Тог дјетета слабог да запојест сљеди!
Црн не мисли на то, њега жеља куче,
Да осваја земљу и све да се түзе.
Шта ће на Цариград, у море пропао,
То је цјело царство на њега дисто.
Призрен ју је мали, да му престо сјести,
У Цариград теки да се он најести.
На одманде куд ће? — опет крај да с' лије,
Док год земље траје, њену доста није.
Што да се базиша „император грчки“,
Та и Грац вијесмо, — иск се зове „српски“.
Од тога имена, куд ће лепше ише,
Сви су Неманићи лицима се паме.
Зар инуе Србе за то се посјече,
Да искрско име своме пару стече.
Та ти видиш добро, а види и Душан,
Да ослаби Српство док он посја силани.
За то ја ти мислим да би боље било,
Да се ије царство тико расширило.
Јер ијећа ријека када се разлије,
Прегазит се може и дубоке иже.

Сто хиљада војске, ии овје скупине,
Празне сраске куће свуда остависмо;
Године ће проши док с' они поврате,
Опустите куће сада обилате.
Ко што неки живеде, није то баш тако,
Близантја грчка неузима с' лако.
Сад је наша војска и боли и већа,
Ал' су Грци жудри, — жудре луби срена.
За то ја ти имена да би било боље,
Да сваки тај војник оре своје поде;
И јесто што тију да синове гаје,
Таквим државама Бог благослов даје.
А Душан да с' проши рата и побједи,
Да недира туђе, да луби сусједа,
Да подиже цркве, школе и градове.
На да сједи мирно у Призрену граду,
Да проправља царство за ајетину владу.
Јер велики војводе, — зијерози су ово!
Растројиће посље царство Душаново.
На још шта сак чуо, шта ће данас бати?
Душан не има данас царство подјелити.

Страхиња ућута, — на сабљу с' испречи:
А Угласна хвјетро прихвјати му рјечи:
„По рјало ије, то сам и ја чуо:
Мом је брату веће Црнини најијено:
Да Вукшини овје јесто пега влада,
И да му ијегује царевића људа.
А теби Страхиња оне стриме горе,
И сву валу Бајску и џедове диве;

ПОДЛІСТАК.

Д У Ш А Н.

(Продужен.)

Са оваком војском, — шта ти велиш баше? —
Можемо ли ићи из све четири стране.
Који је то народ, што ће пред њас стаћи?
Ко нај од краљева може однор дати? —
— Страхиња бине сточи, та српска старина,
Как се блеси коса, ко сије с памни;
Или се на сабљу, чело му се мути,
Гледа он преда се, и ко стјеси ћута.
Али прему ћади зату иши своје,
Говорију њу виља, кад га њеко зове.
На подиже главу гордо и високо,
Забистиши му лице, зантиши му око.
Та грађа војвода преста да жубори.
Сви слушају шта ће Страхиња да збори.
Седам око само сад у њега гледи,
А Страхиња поче 'вако да беседи:
— Вјерујек војводо, то је војска јеси,
Можемо узети с љубе подак свјета;
Недарни народ да нај даше днуј,
И вазниши оне што се отимају.
Ми можемо туђе градове рушити,
И нашим законима туђинице учити.

роднога благостиља пушније. Г. 1868 саграђен је у спомен великом војводи Марку дивни мост на Зети, који је од велике потребе био, он до- вршио много развијену Даниловограда, који је следеће године основан и гаје су највећи пазари у нашу земљу. Но томе је саграђен на Цетињу кнежевски двор, велика болница у спомен рођендана паша-диковића, радионица за фишаке и иноге чебане у земљи, зграде за женску школу и четрдесет школских зграда во селима. Ове су градиле општине по предлогу и под надзором грађевинске управе.

Најглavnija и најважнија грађевина то је колски пут од Котора до Даниловограда са по-бочном линијом на Цетиње. Овај пут ради се на више мјеста и живо. Већ је 15 хиљада метара израђено и најтежа су мјеста пропасана и ове, ће су до скора само ордови пролетали, сада би и кола првој могла. Ово докриће његова влада живо настоји, а и народ је пожртвован с правом, јер ће тај пут од исцењене користи бити за унапређење нашег материјалног стања.

Саграђен је још и колски пут од ровачке шуме до Мораче за извозење дрва (шумља) из ријеку кораку. Потребу овога пута изазвала је дрварска фабрика на Ријеци, коју је изнад сајат-ли Господар подигао. Она добро напреди, а кад се још боље развије, донијеће такође велике користи земљи, нарочито народу у Ровачини и Морачи и ријечкој околнини, где је се ствара већа реда и заслуга. И пред свијетом напреднијем добива Црна Гора овим подuzeћем, да се рад у нас одобрују и развија.

Тако налажују сви рад завршио је г. управитељ говором, али још много и на сваку страну рада имамо, но досадаш напредак наш јачи вади да ће се посада и братс и боље усјевати уз по-стојани рад и рад.

Г. војвода Ђуро Церовић управитељ финансије изложио је за тијек ставе наше финансиске и њезине развијате од 1. 1868. Кад је то године по јељији свијетског кнеза скupština одвојила државну касу од кнежевске имовине, највиши се она у доста тешком стању, јер се кроз све ове године осјећаје терет, који је народу рат. Г. 1862 највиши.

Приходи државне касе били су: данак, приход соларе на Ријеци, доходак из Русије, данија из рибе и др. Од г. 1868 учењи су се те приходе и то: соларна у Котору и Ријеси, данија руја, приход поште и телеграфа, већом земљорадњом, унапређењем стоке и др. Исто тако од те године увећао се и расход у неколико иквијејак школа, а нарочито знатном војском набавком. Разложио општиро о свему приходу и расходу подино јо г. управитељ скupštini распоред овогодашњег прихода и расхода и употребе истога са овима од прошлога шест година, из чега се види редовно растење прихода, и да се државна каса данас време великијим издатцима, особито на војени материјал у по-следње вријeme, у добром стању налази.

Напошљедују је подино скupštini изјештај

г. војвода Паваја Панчић, управитељ војеног одјељења. У томе веома пространом изјештају поднео је г. управитељ све, што има у фабрици на Ријеци, што у лабораторији на Цетињу, колико израђени фишака за острагуша, колико за пушке на капсулу, топоза, њихов прибор, стање учеба и т. д., колико у све има шумљака, и колико је прошле године купљено острагуша и револвера.

Већ азбог простора листа вијеско у стању општирије скupštini тај изјештај. Кад је скupština саслушала стање војске опреме, одушењено је узвишило: „Живио књаз!“

(Сервиће се.)

ДОГАЂАЈИ У СВИЈЕТУ.

У заступничкој кући бечког царевинскога вијећа 11/23. Јануара. г. интерпелација до заступника дalmatinskih Bonde министра предсједника, подножнута од 23 члана, због насталих потурчким аустријске поданице Ане Шиминовића, родом из околне дубровачке а у задње пријеђе стањујуће са родитељима у Дубрави у Херцеговини. Поншто је интерпелант разјаснио течјија догађаја, стави следећи питава:

1. Зна ли висока влада за тај догађај којијесе тако жестоко поверијадо обитељско право аустријског држављанина?

2. Које је кораке влада до сада предузела и које мисли ученици преко министарства спољних послова, да се рекламијани и протестија, којој су до сада ствршили вјстро-угарски заступници, даде припадајућа важност и за учињене правне повједе достојно задовољење?

Управљајући одбор матице српске — како „Застави“ јавља — предао је новосадском суду жалбу против тога, што му није скupштина судска одлука, којом сеpare је узанијеко књига и њецијес списи матичничјех, и уједно као њеску ограду против тога, што су књиге одијејте, те је фактичко узаније манипулатија матичнична, поншто је сада баш вријеке, кад се књиге закључују и кад се интереси узакљују. Одбор иште повратак књига. Суд је у тој ствари државу сједници и провашио, да у цијелој ствари матичној исти никаквог повода кривично истраги. Државни иак тужилац уложио је рекурс на вишу суд и до ријешења књиге и списи задржани су.

Међутијем у цијелом послу са „мотицом“ исти је ишица друго, да наше сопствено неподјављство, покренуто уплативом нашимаја неизрајатеља, који би ради да се ушишија скако добро излеђу иш, иницији ту има какове злоупотребе, јер је управа повјеренаја дујици, који су познати и призначати као честити и од карактера.

Њескаки листови јављају, да вјестима из Рима, о ифом са саставу њеских владара, па са више страна потврђује се, да ће се већ

крајем мјесеца Марта састави у Риму краљ Виктор Еманујел са царем немачким и аустријским.

Нова влада је јављајућа јавила је званично санкција властима, да је Дон Алфонзо зајео на приступ. Водоразни заповједник сјеверне владине војске обећао је дати анонтију свијетији Каравићи, који би се предали до краја Јајура. Њекоја Каравића, који су се новој влади предали, казију, да је дон Кајрос стријељао више часника и подчасника, који су били у сумњи ради издаје.

Д О П И С И.

(Т. С.) БЕЧ, 25. Јануара. — Сад је опет парије у Бечу.

Андршићеви органи приписују њemu саузајту, да се је ствар ублажила. Међутијем као да још ишу сви сигури да ће се завести унапријети. Јуче јавише из Цариграда, да је велики везир пao, а данас опет, да је још на влади. На сваки начин так, да ће жарати доћи до новољубаја. Па безрејон боле. Акција се опет отвориши. Важан је телеграм, што нај да Хиршов телеграфски биро из Лондона донесе. Ево шта се у њему веди: „Данашњи „Дајл Телеграф“ скupштила сљедећи Телеграм: Русија се изразила да Птију Гору. Приликом примања дипломатског тјела казије је пад турској посланику: Ако се порта неопштети биће пошљедице по њу опасне. Горчаков је изјаснио турском посланику, да ве велики везир одговори за све, ако се порта још за времена неопштете патраг. Овај Хиршов телеграм првујачно је овде на ново велику увјујању. Тек од сутрашње вјести зависи, какво ће овде бити коначно расположење „Алг.“ скupштива чланак петроградских поузданничких новина „Ст. Петербургер Црт.“, у ком се казује, као је истрага у Скадру текла и у ком се изводи, тако су Турци ради да се извуку из неизједог подложаја, у који су дошли. Петроградски алист даје Приогорцима подпуну за право, већи, да је све ово лаж, што Турци хтједоши на Приогорце набазти у најверији, да њеску цељ постигну. Паријски алистони јављају, да су се курави на париској берзи поправили, од како се прочуло, да ће велики везир одуступити и да ће се Приој Гори дати потпуна сatisfакција.

КОТОР, 21. Јануара. — Немила смрт љам уграби честитог Србина, ватреног рођољуба, дничног бокешког сина Раде Суботића. Он је родио из Рисина, премину у нећељу 16. Јануара у 48 година свога живота, и тиме задаље незaborавни тужни удар својој јадној доквићници, сродницини и пријатељима.

Нокојник је од своје ране владости из реченог свог мјеста Рисина преселено се у Будим, ту се оженио од честите породице Рачете — он је

Букашин се изрэн на лицу претвора, Сирахнија му одмах на то одговара: Ово иније шала, ово су истине; Ја због је горгори „Краљу“ Вукашине! Душану не тужи, он ће ти казати: Да Страхић ингда не ујде лагати. Под шатором с њима ја сам остојио, Иш шо би га давас тако оставио. Хиљаде сак глајај ја српски трупци, Док се једнини овај црвеница. Тридесет година с њим сај ја војео, Док смо Српству стекли што имамо ово. Ево ране моје што су на према, Све су посвећене јединству, Србија. Јоште баш тијаше говорити више, Али царев гласник вичућ доће ближе: „Говор утишајте, на ноге устајте! Господи за дочек сви се проправљавјте! Тисућ оклоњника ево се уставља, Пједа војска цјева, Душана поздравља. Некајнија стара види се застава: Ту је Душан близу, ту је српска слава, Брзо њега носију кулари вијолини, Сирахје с гостодо сад ће овђе бити. Сотник за сотником једнако пролази; Нервијани с' виде, свој цар долази! Хајдете код њега, код цркве ће стати, Проговори Недјелько службу ће да чати: Светом Архангелу в Богу да с' моли, Да прекади жито и колач да ложи,

А је тако ширати, као Душан наји, Да проведеш мирно свој живот остало. Твој ће сијај служити царевину за те, Страхићи је измади врло возате".
Тад Никола јувак, стаса убојата, Премаже се ближе. Вукашину пита:
„Ну каки нам сада, ти ћеш боље знати, Који ће коју земљу данас Душан дати? Сваки се војвода видиши сад весели, — Душан крвне спрема да им даваје дјели? Међ гостодом при том јако се говори: Да ћеш ти нам бити њеска Душан втори“. — Вукашину тешко говорити бава, Њесе тајне царске лаже да одбрави: „Вјерујте војводе, и гостодо славио, Говорио инијеси с царем ја одана; Незнам шта он исмља, како год нареди, Свака рјеч његова јао закон вреди?“ А Страхићи плаву ће да се скуши Свака рјеч му лети ће да куле руши: „Незнаш, — незнан је ли? — Бог нека ти суди! Пред маја су дјела, а видјеће буди. Ти са ровачине теби, Страхићи то веди, Наговори цара, да царство појдиши. Ештога видите српске силе пропаши, Али се радујете са ње на јулу област. Свака од вас таквих жељи сам да види, Неза жеље ваше стигне боја првога. Нимирни сад сте, набрази сте земље, Расујуши корство, засптији жеље:

погашенем својем трудом, и неуморном радњом, изјено ишњији себи стекао: али судбини не даде му да га уживи, и баш у изјеваша доба ћал би почизао и сретно уживио, лиши га живота.

Има шест мјесеци да се покончим разబолио — и воногаш се никако опоравља, за то пријо три мјесеца, дошао је у Котор неби ли бољег лјудјака нашао, али замешао си труди његове тужне удовице, пријатеља и сродника, као и настојање овданих људака истогога га излијечити, но смрт га зграби.

Сјаја и величанствен спровод био је јуче у три сата после подне; при ком присуствовало је Њ. Високопреосвећенство г. епископ Герески су осам свештеника и ђакона — пјевачко друштво „Јединство“ као свог почастног члану одаде му последњу почаст, пјевачију у спроводу „Свети Божји“ као и у цркви при овједу одговарало је свештенству тужним мједаџијама — војничка глађе савијање у спроводу; најотмјени грађани носили торбе око сандука — изложени гробу бираше без разлаке вјеросповједи, па и из околних наших вјеста дођоше пријатељи да у спроводу учествују, и тајек осједочио се да је од сваког људја и поштовао био.

Јављајући ову тужну вјест даљшим пријатељима и позиционцима покојника, који се по свијету називају, вели: Бог ју душу помиловао, и вјечна му памјт!

Свешчано отворење лукровачког српског пјевачког друштва «СЛОГА».

ДУБРОВНИК, 19. Јануара. — Као што смо вак у своје време јавили, и дан са Саве, отворили смо најзначајнијим начином наше друштво „Слогу“ — и је ћу у кратко описати чијацаша нашега цијештвног листа, све редовно, цијеле запава.

По програму на 7 сата у ветер имала је почети забава, али и прије 7 просторије друштвене биље су већ дујком пуне.

Док је 7 сајат одбило, одмах се друштвени учитељ од пјевача г. В. Бизаро лично гласовира и освјарио „Лубровачку корачницу“ врој вјешто, за тим друштвеним гајиши браћа Милош Доброта, прочита бројавши подздраве што су тај дан друштву стигли, које смо им са сјају њачевом са подобром да их обједаваме; сваки бројавио је попраћен са громовитим жијаном! Овако пријатељи не можемо учинити смање, да најточије не благодаримо своју господу, која су се нас и нашем друштву пра тој свечаности сјејали.

После овога наста гајиши тишини, јер се дике са свога вјеста онај особа, на коју су очији сијују слушаоца биле упрете; а та је особа била дичава српска господиња Милка Путница, она тихо и спокојно са даганим кораком ступи на говорницу и изговори ово слово „поздрава“ што вак га припојијемо, цијело слово било је са изјадањем тишином прослушано, синоним ћал је

По већем ће сјести за софу са скима.
Сто хиљада данаас, он гостију има.

(Наставиће се.)

—
ПОСМРТНА СЛАВА.
(Продужене.)

Ради тога више је пута Ђанило скупљао глађаре црногорске да се с њима сјестује шта ће чинити и којијем начином да очисти Црну Гору од потурчанска и избави од ове очевидне њој опасности. Глађари су хтијели више пута да се дагну против њих и да их потуку: али људаки, будући је било срца милостива и сажалсвајући, гледајући је небијао их како мјејијском начином као своју браћу обратио у праћедовску вјеру.

Тако се године 1702 скуне о љадоме Госпођијиниме на Цетиње са глађаре црногорске да се договорају о томе. Ношто се глађари скуне изиде исју њаки и љадника Ђанило. Послаје другога вишишаднога разговора једногласно се закључује да се моралу клаји са потурчанцима, и љадника Ђанило јасно међу сијема рече: „Удријмо за крст и за образ јунака, да тријебимо губу из торнице и да оне који хуле на име Христу и крстом водом или крвљу“. Сви глађари на ове Јанилоге ријечи одговоре: „Тако ћемо никако“

спрштила заора се неизбежио: „живија!“ Поздрав ове наше сестре таки је утисао учинио на слушаоце да се не може никако описати, а најбоље ће се ујерити наши читаоци ћад га прочитају.

Послаје овог бјадаша одјом од по сајата, онда пјевачи одјеваше у хору у пратњи гласовира пјесму „Молитва и охрабрење“, за ову прву году сијеваку од нашег врага пјесника г. Сундичића, а угласбена од друштвенног учитеља г. Бизара, која је врој вјешто и најриво одјеваша; за оваку сијеваку је фантазија на гласовиру освјијана од гореспоможног учитеља. Иза овога одјеваша су „Ноћни стражари“ збор од Ив. па. Зајца четвероспјес, који је из једногласно захтјеваше био општотвор.

Послаје ћалог одјора следила је пјалана игра „разговор од пет златника“ у лубровачкој вјерјеју, која су пет чланова друштва врој вјешто изнгради, и на оне захтјеваше повториле други пут; са овим се је забава спрштила на 10 и по сата, што се тиче пјевала и престављала.

На 11 сата била је сјаја и величанствена вечера, на коју су присуствовали 28 чланова са својим дличним предсједником Н. Башковићем, вечерја је тројала све до 2 и по сата по помоћи, на овој вечери чули смо многобројних здравица и т. д., за тим сви скупа пјевачији „Радо иде Србина“ одјратијимо нашега дличног предсједника до његова двора, и свак се мирно своју кућу радосно разђе.

Овде људимо још благодарити честитим Србима, браћи Мариновића који су свак простираји свој стан ону вечер на расположење друштва ставили, и истак велику услугу друштву ученици.

Говор господачне Милке Путница.

Господо и браћо!

Велика је срећа доводе вјечерас да отворим прави пут ово лично друштво, ја још најјешта оваквим згодама, али икак груди које душу и хладе на најрдном нашом слову и савима српским именом соколе не и охрабрују да и ја мојим кратким словом покажем вам како и наш женски свет кога слабим зому, знаће се рожени светом искром родољубља: а ви добри, уљадни и благи, опростите и затворите обје очи, јер није могуће да ја још најјешта дјевојка испуни како би требало текас по ме задатак.

Пекакла неисказана радост обухватали су срце а јејија ведрина обасијала и чело ћад спречија ноглу на нас овој сабрани у љубави, сложену у складу најјером врој похвале достојном да отворимо: зачимо ово лично друштво кому смо најјешта најећи, име свето, име сијано, име пред којим и сила војника и гром пушка и оштрина јачева и вријес бојних комара, у једну државу пред којим трепти свак и свака то је име, држаком при изговору, а то је име „Слога“. Сак-

како је био обасијаја искром свјетlostи господија Бога онај којему је најприје на ух падао, да иваш друштву овој светој имену изјешено! А тоје томе разлога. Српски народ, пак за то и сва же који смо у уде чест, морали би уникнути избрисаним словима то чуднотворно и високоносно име у нашим груди, јер, који је то Србија, који, ако је и мало занешен за својиј родом и имејим, не зна колико је биједа претрпиво наш народ основан под жељом првих српских владара, најзапамљеној истицну и кртицу, која се исправи тајада под благим вијским лицем као угљен запрети на огњишту, пак неконеко време букина у кући Лазаревој и на Косову пашу. О јадни Србима што се од тебе онда дрога! што би ти сад био да си љубио свето име слогу, коју смо и то објубили и вјечерас се заједничко да ће још љубији љубити! Неби сад наша браћа из родне наше Херцеговине и Босне чинили под копитом турског коња и под азијским живанијским најећијем. Како веће, онђе сваки прави Србин процјадиши најећијим нашим ближко браће и киније са црногорским величким пјесником у „Горском Вијенцу“:

„О проклета косовска вјечор!/
пак градите кричаца који је наслогу љубио овакијаји:

Бранковићу, проклето кољено!

Тако ли се служи отаџству,

Тако ли се цијени поштење?

Свак од нас за цијело јујеје је, да јој слога најјешта благо које треба да гојимо, љубимо и које нам препоручују хости најесрђих наших праћедова из гробова. Но који начином да се уздрији та светиња, васпитани наје јујеје накује, сјестује и подучава. То сваки ћије господи и браћо, који се дичите бити синовима нашег најејштога народа, врој добро знате, и била би плахост да ли речем државност и охолост да вам то ја јадница поизјадам и не бих довеста да нека овде дједце обожије споља, која ће се најшто окористити да постану част и дика домовине, себи и родбини. Слаже се стјече и гоји братском љубави, да једни другога волимо срчено; искреношћу ѡејусобном, да најје на језику што и на души; срцем оправити да се боље изразим отримаји од сваке гађе и паклене заности; удржаваји ћако и то што смо се добром срећом скupили да се објубимо вјозном и љубимо; пјевачи, смијањи, губије, удавање, играње, које све ствари узигравају срце и побуђују туши; а тајко се побратимство између нас снује, и на терјом темељу гради.

Али куд сам се ја занједа! Најпрво сам у море грке наше новести заправала, пак сам правила нарицаја како да у складу живимо, то

нећете кунем ви се вјером Обића и мојијек узданијем оружјем у крај ће нам вјере запамитити, јербо се никако не слаже Божији са барјаком. Је ли овако браћа Црногорци? Сви новичу из гласа: „Тако већ никадо“. Тада турски по-главар Мустај Кадија очита црногорском глађарима једну подју предику; али му је на њу дивно одговорно војвода величтвени Вук Машиновић у овој њеконекој ројачи: „Крст и топуз искај се узде, поме прене чуку љуку; јаје здраво добије сложено, што узможи чубете хоћу ли“. После тога отиду сви турски глађари својима ќукања, али врој сјетви и нејесели. За тијем разије се већина и црногорских глађара, само њеконеко глађавије остане да пријадре оно што су уговорили. Они потврде уговор заједњом, и узвеје ћада ће уздрати на Турке. Дан који је одређен за нападај био је бадњи дан. После тога разији се и они глађари; а глађније се игузаком Стеваном и њеконеко ћаковом у манастир.

Бадњи дан већ дође — дође дан који се може бројати међу најважније дни који су у историји српскога народа записани златнијим словима.

(Наставиће се.)

новештво се и разјадала над судбином нашег на-
рода, или сад као да не обасјао зрак вишња
зубље, и као да чујем недено глас славенско
жите која нас соколи кичући:

„Небојте се Срби, време сте претпри-
јада сакојаких и великих их сад трпите, небој-
те се, будућност је ваша, јер сте уздрили и
сахранили три највећа алатка језик, вјеру и
народност. Само да вам је свеђе под очима ужа-
сно огледало повећи народу нашега а то ради
граде неслоге; за то сваки дан попуштајте срцем
и устима ове истините ријечи:

Слога све уножи ствари
А неслога све поквари!!

Бројни, која су тај друштву стигли.

1. Херцег-Нови. — Срцем првитећи изгледну-
ти смјерну слогу, желнико да јој процјета срећа
да се шири и расте напредак њезини, и да се
друге снаге за њом окрену, као што се било
за зрачима сунца свога скреће.

Прото Љубардић, Јаковић.

2. Будва. — Напредовало друштво „Слога“,
увисило углед вјеста тога, користиво Српству
православљу. Будвански честитатују.

Предсједник туторства

Иво Гришак.

3. Котор. — Срдачним благословом поздрав-
љан зачетак друштва, које ће хармоничких црк-
вених појаса побуждати душу на побожност,
слогом сјединjavati жилу и црквену општину у
духу православља српске народности. У томе
смислу и правцу, радује се бити чланом друштва.
Живили!

Герасим епископ.

4. Котор. — Пјевачко друштво „Јединство“,
новој посесорини канчи: сретно завјешава, траја-
вља дugo и сртво, име ти у дјело пришло, и
срећу народу. Живили „Слога“!

Предсједник Бербер.

5. Риека. — О дјечији кладежи друштва, ко-
је слави у овој вјороши данашњег просветитеља,
радује се вјажи и поздравља ње да данашњом сас-
чности. Живили!

За друштво Константина Извојића.

6. Риека. — Бели слогом као унос, дјечији
браћи једнокрни, красно име одабрасте,
друштву своге те га дисте; буди само дуготрај-
но, дјелом рода огледано? Срећан напредак! Жи-
виле слога братска!

Одјинство риеканско.

Алексије Њеловић, Стеван Перешић, Михајло
Извојић, Ђорђе Јурковић, Јово Јовановић, Петар
Ізвојић, Весо Јовановић, Јука Огњеновић.

7. Котор. — Честитajući данашњи дан, ра-
дује се отварају славнији вјешти друштва, кан-
чи: Живјело и напредовало пјевачко друштво
„Слога“!

Јовановић.

8. Котор. — Честит почетак, постојанство
у слоги, слога у постојанству принају узор, па-
дове свакој друштвености. Живили!

Судачић.

9. Котор. — Вјековито успјела слога, уро-
дила жељеног плода, угођење српскога јединства,
на чест корист јужнога Словенства.

Срдић

10. Котор. — Са наше светосавске свечан-
ости, шаљемо вам братски поздрав и канчијмо
живили „Слога“!

Славјанска читаоница.

11. Котор. — Сретно било установљење
Слога узносима српски народ, и обезбедила му
бујну будућност.

Браћа Раковићи.

12. Котор. — Само слога када је уједини-
ти Србе да свом циљу допри, у тој жељи че-
ститajući данашњу славу својој браћи.

Прото Руцовић, Ј. Томовић, П. Јакшић.

13. Шибеник. — Пренохвалима цијеље! обла-
городијо нам срце и дах народни, милозвучним
својим ајезњацем и спирком, много љета сложио и
напредно. Шибенички цијељатељи слоге.

Илија Скочић, Стеван Ширко, Тодор Накар-
Вактор Субота, Тодор Рапо.

14. Котор. — Честитамо чујући за друштво
„Слога“, који се срдечно молим Богу, са одушев-
љењем за ту бујну канчу признатамо вам на по-
мог Богородици, нека вам много љета у пренса
храбри срце имао наше српске узданице.

Милановић, Доброта.

15. Шибеник. — Духовно учествујући ви-
шеј светочности сретан почетак и дуготрајност,
заштотом рада љубитеља и дјака нашег славног срп-
ског рода. Живили напредива свјест! Живили ваша
слога! Дао Бог, дистом својим освештала сав
српски род!

Давид Скочић.

16. Биоград. — Алично је име „Слога“ нека
и радика буде сложна и озбиљна, срећан почетак,
слава друштву!

Дукчић.

17. Котор. — Вашему српском подузећу,
радујем се, жељећи најбоље успјех. Жалим што
не многи учествовати у тој српској светочности.

Л. Томановић.

18. Котор. — Присутни радостним срцем,
поздрављају „Слогу“ жељећи да, изгledna међу
вама буде, цијетата, субјекти плюд родила.

Душан Јовановић.

19. Кини. — Хвала познаву, напрјед слогом.
Слога братска оствариће жеље наше, живили
и зачетници друштва!

Пав Петровић.

20. Кини. — Дао Бог скоро запјевали пјес-
ме побједе, одржане од браће наше, под срп-
ским душманом.

Ла. Катић.

21. Кини. — Срби крајине книжевке, сакуп-
љени на светковини св. Саве, жеље најбољи на-
предак новом друштву.

Вујатовић.

22. Херцег-Нови. — Честитам прву даваш-
њу забаву, с ујверенjem да ће друштво „Слога“
наше потпомогати нашу робују браћу под турс-
ким гадњима јармо, но пласне и пјеваве.

Јефто Гојковић.

23. Беч. — Не ногави присуствовати, је-
динство лијепо захваљује на познаву, једногласно
кличући, живио Дубровник, живили „Слога“!

Капитралски, подпредсједник.

ЦЕТИЊЕ, 26. Јануара. — Прошиле недјеље
одлучујем си да сви г. г. консули са Цетиња.

— Од дах дана иако неома јаку зиму. Нао
је необично велика смјер.

— Из Биограда имам јављају, да је олет ин-
дустрија пројешао. Састављено је ново са
предсједништвом г. Данила Стефановића, бившега
члана државног савјета:

К ЊИЖЕВНОСТ.

Од „Париза у Америци“, коју је књагу из-
писало француски Ед. Лабуе, а српски је прево-
чик Вл. Николић, расподјелио су сви екземпляри.
То показује да је ова књага добро пријемљена у
нас. То сведочи и добар укус саме читалачке
публике која је то дело раскуповала. Уздајући
се и рад у некопирању укус наше читалачке
публике, и знајући добро вриједност слогаја дјела,
сложили су се њеколико пријатеља честитога
покојника у намјери да његов превод издаду на
свјет и у другом издању, и тако позивани су
претплату на Ед. Лабуеа „Париз у Америци“
друго издање превод Вл. Николића са биографи-
јом и склоном преводника.

Оваки другим издањем хоће се, да се што
више растуреји ова честита књага, а и да се
учини помагну спомену врснога покојника, који ик-
же је много доживјети, да види како сваки дан има

све више пријатеља књаге коју је он превео, и
којоје је изјављивала прга та: што и поучно и
јејенто умије да изнесе високе врлине слободног
грађанског друштва. Честити добитак подићи ће
се гробни споменик покојнику. Цијена је књаге
12 грона чар. Издана је у једној срезници од 28
до 30 табака. Рок претплати траје до 1. Маја

1875. Новци се шиљу књажари Велимира Вало-
жину у Биоград, и то напријед, јер се жеље има-
ти чисти рачуна. На десет књага поклања се
једна.

Ово је пријаки и за пријатеље пекојини и
за пријатеље србске и напредне најежевности,
да се заузму око скупљања претплате.

Уредништво се ужљавају, да саопште овај
оглас.

У Биограду, 20. Декембра 1874.

Њеколики пекојински пријатељи.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(За подржавање). Американци раде све
у велико, али вредно је хвале, што и доброчин-
ства чине у велико. Савезни повјереници за јавну
наставу, Етон, у своме годишњем изјештају, ко-
ји сад беше изишво, састављен је знаменит списак
поклона, које су воједини људи учинили школама
Из тог списка види се, да су само г. 1873
приватни људи у савезним државама поклоњали,
заштитили или узаконили голему суму од 14 до
15 милијона тајера и изглибине заводе и библи-
отеке. Нијесу сви даваоци хиљади, икога су од
них само скромни иакоци. Тако је гостионичар
Парсон Стивенс у Новом Јорку дао 50.000 тајера
на вишу грађанску школу, грошићар Мартин
у Н. Јорку 30.000 тајера из школу у Принстону.
Даље највећи Чарлес Морган из Н. Јорка
који даде 111.000 тајера за школу у Конекти-
ку; Виљема Хумбрјајта са 200.000 тајера за
научни завод у Њуборнипорту; господу Шо из
Бостона (кнег Џесијасову) са 100.000 тајера на
школу природних наука, коју подиже отац њеног
помоћу Андерсона и Гакупа, од којих први даде
30.000 тајера и земљиште у други 20.000 тајера. Аси
Хуитне 50.000 тајера на једну професиру у све-
училишту Пенсилванијском; Одејрид 35.000 тајера на
професиру у Ленкестру; В. Дој и друга тројица
скучају 340.000 тајера за богословију у Н. Јорку;
Е. Варнеј 75.000 тајера за универзитет Денисона
Хајреј Сиблеј са његодиџионом пријатељом скучају
138.000 на свеучилиште Рочестер; Е. Морги;
100.000 тајера на Велс-колеџ, и т. д. Универзитет
Харвард у Месачузетсу добио је на дар 179.000
тајера; Албион-колеџ у Минингену 110.000 тајера;
Бето-колеџ у Нешу 100.000 тајера. И професори се
позајмљавају врло податљиви на научне смјерове.
Њиховим пријозима могли би се напунити читави
ступци. Инглески јестасијени Тандал тако се о-
дужио том њемачком податљивошћу, да је
сај свом доходком од предавања, која је држава у
савезним државама, 15.500 тајера поклонио Јел-
колеџу. Готово сви те великородни даваоци учи-
нишаве своје поклоне без икакве хуке, иконећи
се јавноста колико су више могли. Њеки непознати
добротвор, који никако није хтјео да важи свога
имена, поклонио је Јонсон-колеџу у Шенонгедија
100.000 тајера. Истини је који подиже човјека, да
нема земље на свијету, у којој се тако ради и с
готовошћу прилаже на опште корисне смјерове,
као у савезним државама сјеверне Америке.

(Аустро-Угарски конзулати). За
консуларну службу има Аустро-Угарска по ино-
земству света скучају 438 конзулати. Тим су кон-
зулатији прва брига трговачки интереси монар-
хије. Дјеве су то знамености земља и јејенција у
главне конзулате, конзулате, подконзулате и
консулатарне агенције. У Јемачкој има Аустро-
Угарска 7 главних конзулати, 2 подконзулате и
4 консулатарне агенције; у Русији 4 главни кон-
зулати, 3 конзулати, 2 подконзулати и 6 аген-
ција; у Италији 4 главни конзулати, 8 конзулати,
15 подконзулати и 13 агенција. У От使之анском
царству обавља консулатарну службу 12 главних
конзулати, 20 конзулати, 30 подконзулати и 46
консулатарних агенција, но ту им је дјелокруг
простирањи, јер између осим трговачки посада
агенција цивилних и војничких судова те двоје аген-
ција, које по свим другим државама спадају на
покларства и послашништва.